

નબળાઈઓની સભાનતા જાળવવી

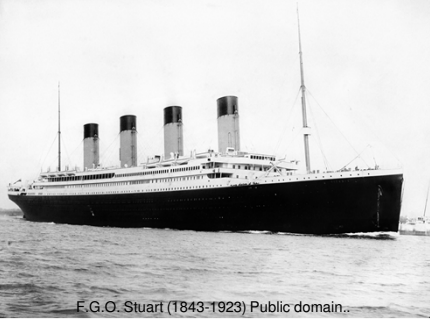
એપ્રિલ - ૨૦૧૮

સારી પ્રક્રિયા સુરક્ષા સંસ્કૃતિ માટે નબળાઈઓની સભાનતા જાળવવી એ એક અગત્યનું માપ છે. નબળાઈઓની સભાનતા જાળવવી તેનો મતલબ શું છે ? આનો અર્થ એવો છે કે તમારાં કારખાનામાં બધાં ને જ ;

- તમારાં કારખાનામાં પ્રક્રિયા અને પદાર્થોના જોખમો વિશે ઉચ્ચ લેવલની જાગૃતિ હોય,
- તેઓ સતત એવા ચિન્હો તરફ તકેદારી રાખે જે ગંભીર ઘટનાઓ માટે પૂર્વાભાસ કરાવે. જેમાં નીચરમીસ ઘટનાઓની જાણ કરવાનું સામેલ છે. (માર્ચ ૨૦૧૮ બીકન),
- ભૂતકાળની સારી કામગીરી અને સુરક્ષાના સારા રેકોર્ડ ને કારણે અનુભવાતી આત્મસંતુષ્ટીને ક્યારેય માથા ઉપર ચડવા ન દે.

૫ એપ્રિલ, ૧૯૧૨ (૧૦૬ વર્ષ પહેલાં આજ મહીનામાં) સમુદ્રી જહાજ ટાઈટેનીક ત્રણ જ કલાકની અંદર ડુબી ગયું જ્યારે તે ઉત્તરીય એટલાન્ટીક દરીયામાં એક બરફના પહાડ સાથે ભટકાયું, જેનાથી ૧૫૦૦ થી વધારે વ્યક્તિઓના જાન ગયા. ટાઈટેનીક ની બનાવટ અને ચલાવતી વખતે એવા ઘણાં બધાં દાખલાં હતાં જેમાં નબળાઈઓની સભાનતા ખોરવાઈ ગયી હતી. દા.ત.

- જહાજ ક્યારેય ડુબી ન શકે તેવું માનવામાં આવ્યું હતું જેને કારણે કેટલાંક અગત્યના સુરક્ષા ના નિર્ણયો ખુબ નબળાં લેવામાં આવ્યાં હતાં. દા.ત. પાણી ન પ્રવેશ એવી બનાવટ મુખ્ય ડેક થી બે ડેક નીચે સુધી જ કરવામાં આવી હતી. લાઈફબોટને જરૂરી ન ગણતાં ૬૪ ની જગ્યાએ ૧૬ જ રાખવામાં આવેલી હતી, જેથી તે બધાં મુસાફરો અને કુ માટે પુરતી ન હતી.
- જહાજનો કપ્તાન તેના જહાજ ચલાવવાની ક્ષમતા ઉપર અને જહાજ કદી ડુબે નહી તેવા અતિવિશ્વાસમાં હતો.
- માર્ગમાં તરતા બરફનાં પહાડો હોવા છતાં જહાજ ખુબ ઝડપથી મુસાફરી કરી રહ્યું હતું. બીજા જહાજો એ બરફના પહાડો વિશે ચેતવણી આપી હોવા છતાં જહાજની ઝડપ ઓછી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું ન હતું.

F.G.O. Stuart (1843-1923) Public domain..

By Willy Stöwer Magazine Die Gartenlaube, an:Die Gartenlaube and de:Die Gartenlaube, Public domain.

NOAA/Institute for Exploration/University of Rhode Island (NOAA/IFE/URI) Public domain.

શું તમે જાણો છો ?

- નબળાઈઓની સભાનતા જાળવવામાં નિષ્ફળતાં પ્રક્રિયા કારખાનામાં અકસ્માત થવા માટે એક કારણ છે. દા.ત. ડીસેમ્બર ૧૯૮૪માં ભોપાલ, ભારતમાં ઝેરી ગેસ (મિથાઈલ આઈસો સાઈનેટ – એમઆઈસી) છુટયો જેને કારણે હજારો લોકોના મૃત્યુ થયા. આ દુખદ ઘટના પછી એવું જાણવા મળ્યું કે કેટલીક અગત્યની સુરક્ષા પ્રણાલી ઘણાં લાંબા સમયથી કામ જ કરતી ન હતી.
- ગેસને સુરક્ષીત છોડવાના સ્ક્રબર અને ફ્લેર ટાવર બંધ હાલતમાં હતા.
 - એમઆઈસીની સંગ્રહ ટાંકીને ઠંડી રાખતી પ્રણાલી ને બંધ હાલતમાં છોડી દેવાઈ હતી.
 - જેને કારણે આ અકસ્માત ચાલુ થયો હતો તે પાણીની પાઈપને બ્લાઈન્ડ મારીને બંધ કરાઈ ન હતી, જેનાથી પાણીને ભળતું રોકી શકાય તેમ હતું.

તમે શું કરી શકો?

- તમારાં કારખાના પ્રક્રિયા અને પદાર્થો ના જોખમ વિશે સમજો. સૌથી ભયાનક અકસ્માત શું થઈ શકે અને તેને બનતો રોકવા કયા પ્રકારની સુરક્ષા પ્રણાલીઓ અપનાવી છે અને કેવા સુરક્ષાના પગલાં લીધેલા છે તે વિશે જાણો. આ પ્રણાલી ઓ અને પગલાંઓ યોગ્ય રીતે કાર્ય કરી રહ્યાં છે તે વિશે સમજો અને તેમાં કોઈ ત્રુટી જણાય તો મેનેજમેન્ટને તુરંત જાણ કરો.
- એવું ક્યારેય ન વિચારો કે “એવું અહીં તો બની જ શકે ” અથવા “એવું મારી સાથે તો નહીં જ થાય”. પણ એવું બની શકે છે.
- તમારાં કારખાનાના દરેક વ્યક્તિમાં એવી સભાન જાગૃતતા કેળવવા પ્રોત્સાહીત કરો કે સૌથી ખરાબ બનાવ બની શકે છે અને એ કદાચ હમણાં જ થઈ શકે છે. જાણો કે આવું ન થાય તે માટે શું કરવું જોઈએ, બને તો શું કરવું જોઈએ અને કટોકટીમાં બચાવના પગલાં લેવા માટે હંમેશા તૈયાર રહો.
- તમારાં કારખાનામાં થઈ શકે તેવી ફક્ત સૌથી ખરાબ ઘટના જ નહી પણ સંખ્યાબંધ ખરાબ ઘટનાઓની સંભવીત અસર શું થશે તે વિશે સમજો.

“ જીવતા રાક્ષસથી છુટીને ભાગવાની ગણતરી ન કરો, જો તમે તેની નજીક રહેતા હોવ તો . ”

-જે. આર. આર. ટોર્કી, ધ હોબીટ, પ્રકરણ ૧૨